

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē araṇyakāṇḍē
॥ trayōviṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōviṃśaḥ sargaḥ ॥

bhayaṅkarānutpātān dr̥ṣṭvāpi tānacintayitvā kharasya
rākṣasasēnāyāśca śrīrāmasyāśramasamīpē gamanam

tatprayātaṃ balaṃ ghōra -
maśivaṃ sōṇitōdakam |
abhyavarṣanmahāghōra -
stumulō gardabhāruṇaḥ ॥ 3.23.1 ॥

nipētusturagāstasya
rathayuktā mahājavāḥ |
samē puṣpacitē dēśē
rājamārgē yadṛcchayā ॥ 3.23.2 ॥

śyāmaṃ rudhiraparyantaṃ
babhūva parivēṣaṇam |
alātacakrapratimaṃ
pratigr̥hya divākaram ॥ 3.23.3 ॥

tatō dhvajamupāgamya
hēmaḍaṇḍaṃ samucchritam |

samākramya mahākāya -

stasthau gṛdhraḥ sudāruṇaḥ || 3.23.4 ||

janasthānasamīpē ca

samākramya kharasvanāḥ |

visvarān vividhān nādān

māṃsādā mṛgapakṣiṇaḥ || 3.23.5 ||

vyājahrurabhidīptāyām

dīśi vai bhairavasvanam |

aśivaṃ yātudhānānām

śivā ghōrā mahāsvanāḥ || 3.23.6 ||

prabhinnagajasaṅkāśā -

stōyaśōṇitadhāriṇaḥ |

ākāśaṃ tadanākāśaṃ

cakrurbhīmāmbuvāhakāḥ || 3.23.7 ||

babhūva timiraṃ ghōra -

muddhataṃ rōmaharṣaṇam |

dīśō vā pradiśō vāpi

suvyaktaṃ na cakāśirē || 3.23.8 ||

kṣatajārdrasavarṇābhā

sandhyā kālāṃ vinā babhau |

kharaṃ cābhimukhaṃ nēdu -

stadā ghōrā mṛgāḥ khagāḥ || 3.23.9 ||

kaṅkagōmāyugṛdhrāśca

cukruśurbhayaśaṃsinaḥ |

nityāśivakarā yuddhē
śivā ghōranidarśanāḥ || 3.23.10 ||

nēdurbalasyābhimukhaṃ
jvālōdgāribhirānanaiḥ |
kabandhaḥ parighābhāsō
dṛśyatē bhāskarāntikē || 3.23.11 ||

jagrāha sūryaṃ svarbhānu -
raparvaṇi mahāgrahaḥ |
pravāti mārutaḥ śīghraṃ
niṣprabhō'bhūd divākaraḥ || 3.23.12 ||

utpētuśca vinā rātriṃ
tārāḥ khadyōtasaprabhāḥ |
saṃlīnamīnavihagā
nalinyaḥ śuṣkapaṅkajāḥ || 3.23.13 ||

tasmin kṣaṇē babhūvuśca
vinā puṣpaphalairdrumāḥ |
uddhūtaśca vinā vātaṃ
rēṇurjaladharāruṇaḥ || 3.23.14 ||

cīcīkūcīti vāśyantyō
babhūvustatra sārīkāḥ |
ulkāścāpi sanirghōṣā
nipēturghōradarśanāḥ || 3.23.15 ||

pracacāla mahī cāpi
saśailavanakānanā |

kharasya ca rathasthasya
nardamānasya dhīmataḥ || 3.23.16 ||

prākampata bhujah savyaḥ
svaraścāsyāvasajjata |
sāsrā sampadyatē drṣṭiḥ
paśyamānasya sarvataḥ || 3.23.17 ||

lalāṭē ca rujō jātā
na ca mōhānnyavartata |
tān samīkṣya mahōtpātā -
nusthitān rōmaharṣaṇān || 3.23.18 ||

abravīd rākṣasān sarvān
prahasan sa kharastadā |
mahōtpātānimān sarvā -
nutthitān ghōradarśanān || 3.23.19 ||

na cintayāmyaḥam vīryād
balavān durbalāniva |
tārā api śaraistīkṣṇaiḥ
pātayēyaḥ nabhastalāt || 3.23.20 ||

mṛtyuḥ maraṇadharmēṇa
saṅkruddhō yōjayāmyaḥam |
rāghavaḥ taṁ balōtsiktaḥ
bhrātaraḥ cāpi lakṣmaṇam || 3.23.21 ||

ahatvā sāyakaistīkṣṇai -
rnōpāvartitumutsahē |

yannimittam tu rāmasya
lakṣmaṇasya viparyayaḥ || 3.23.22 ||

sakāmā bhaginī mē'stu
pītvā tu rudhiram tayōḥ |
na kvacit prāptapūrvō mē
saṃyugēṣu parājayah || 3.23.23 ||

yuṣmākamētat pratyakṣam
nānṛtam kathayāmyaham |
dēvarājamapi kruddhō
mattairāvatagāminam || 3.23.24 ||

vajrahastam raṇē hanyām
kiṃ punastau ca mānavau |
sā tasya garjitam śrutvā
rākṣasānām mahācamūḥ || 3.23.25 ||

praharṣamatulam lēbhē
mṛtyupāśāvapāśitā |
samēyuśca mahātmānō
yuddhadarśanakāṅkṣiṇaḥ || 3.23.26 ||

ṛṣayō dēvagandharvāḥ
siddhāśca saha cāraṇaiḥ |
samētya cōcuḥ sahitā -
stē'nyōnyam puṇyakarmaṇaḥ || 3.23.27 ||

svasti gōbrāhmaṇēbhyastu
lōkānām yē ca sammatāḥ |

jayatām rāghavō yuddhē
paulastyān rajanīcarān || 3.23.28 ||

cakrahastō yathā viṣṇuḥ
sarvānasurasattamān |
ētaccānyacca bahuśō
bruvāṇāḥ paramarṣayaḥ || 3.23.29 ||

jātakautūhalāstatra
vimānasthāśca dēvatāḥ |
dadṛśurvāhinīm tēṣām
rākṣasānām gatāyuṣām || 3.23.30 ||

rathēna tu kharō vēgāt
sainyasyāgrād viniḥsrtaḥ |
śyēnagāmī pr̥thugrīvō
yajñasatrurvihaṅgamaḥ || 3.23.31 ||

durjayaḥ karavīrākṣaḥ
paruṣaḥ kālakārmukaḥ |
hēmamālī mahāmālī
sarpāsyō rudhirāśanaḥ || 3.23.32 ||

dvādaśaitē mahāvīryāḥ
pratasthurabhitaḥ kharam |
mahākapālaḥ sthūlākṣaḥ
pramāthastriśirāstathā |
catvāra ētē sēnāgrē
dūṣaṇam pr̥ṣṭhatō'nvayuh || 3.23.33 ||

sā bhīmavēgā samarābhikāmā
mahābalā rākṣasavīrasenā |
tau rājaputrau sahasā'bhyupētā
mālā grahāṇāmiva candrasūryau || 3.23.34 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē
araṇyakāṇḍē trayōviṃśaḥ sargaḥ ||